

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

II. An bona etia[m] quæda[m] naturalia Prædestinati, qualia sunt eius existentia, vita valetudo, vires, & c. sint effectus Prædestinationis eiusde[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

Muli vocari: sed qua vocantur electi. Quam etiam ibidem ait ab Apostolo Rom. 8. vocari, vocationem secundum Dei propositum, deque ea multis disputat libro primo ad Simplic. quæst. 5. dub. 1. Alterum est, omnia auxilia gratiæ, omniaque opera bona hominis prædestinati, quæ ipsi efficaciter conducunt & conferunt ad salutem æternam ipsa consequendam, effectus prædestinationis esse; vt in conclusione diximus: si quæ vero ad eum finem nullo modo conducunt, non esse effectus prædestinationis, sed communis providentiæ. Interim quoad opera mortificata atinet, suppositis ijs, quæ in materia de poenitentia docui, & defendi disputat de eadem thesi 76. dicendum plane est, ea esse effectus prædestinationis: quia, vt ibidem dixi, omnia opera mortificata per poenitentiam reuiuiscunt, adeoque efficaciter conducunt ad beatitudinem prædestinati; quanquam etiam absque eo, alia ratione, conducere possunt, scilicet per modum bonæ dispositionis, habitantis ad bene operandum alia per modum exempli, aut occasionis adducatis alijs, aut ipsam prædestinatum, ad alia opera salutaria peragenda, &c. vt rectè Suarez loco citato.

Assertio IV. Distinctio duplicis Prædestinationis, quarum vna sit ad gratiam, altera ad gloriam, neque necessaria est, neque admodum consona Augustino & SS. Patribus; certè Scholasticis antiquis incognita. Ita Suarez hic libro de prædest. cap. 5. numero 14. et si Vasquez disp. 91. num. 16. probabilem, & nonnullum etiam fundamentum in Augustino habere censet. Probat & declaratur. Primo enim absque ea distinctione sufficienter intelligi & explicari possunt omnia, quæ de Prædestinatione aut Scriptura sacra, aut Concilia, Sanctique Patres docuerunt. Plus enim hi non docent, quam Deum prædestinare homines tum ad gratiam, tum ad gloriam, & vero ex parte causæ & modi prædestinandi, aliam esse rationem prædestinationis ad gloriam, quam ad gratiam, vt sequenti quæstione patebit: subinde etiam prædestinationis ad gloriam expressè meminerunt, non ad gratiam; vel etià è contra: sed hinc plus nõ efficitur, quam prædestinationem habere plures terminos in adæquatos & subordinatos; neque omnium terminorum eandem esse rationem; neque etiam Sanctos Patres adæquatè semper Prædestinationem accepisse, in ordine ad omnes suos terminos, seu effectus: at verò duplicem ideo Prædestinationem modo explicato constituendam esse, non magis conuincitur, quam si quis protectionem, seu viam duplicem distinguat à duobus terminis, quorum vnus sit vltimatus & mediativus, alter proximus & immediatus. Quare etiam neque apud SS. Patres, neque apud veteres Scholasticos duplicis eiusmodi Prædestinationis distinctio, neque duæ prædestinationes à prædictis terminis desumptæ, vsquam leguntur. Sola, quod sciam, Ecclesia Lugdunensis in libro aduersus Ioannem Erigenam seotum tomo secundo auct. Patrum, duas Prædestinationes, seu duplicem prædestinationem admittit; at non eo sensu, quem hic

impugnamus, sed longe diuerso, desumptum nimirum à terminis plane contrarijs, & inter se minime subordinatis, salutis æternæ, & damnationis seu supplicij æterni, vt dictum supra quæst. 2. dub. 1.

Et ratio assertiois est. Quia, vt superius dictum, tendentia, seu transmissio ad aliquem terminum, non multiplicatur penes terminos subordinatos, sed disparatos tantum, vel oppositos; quia si subordinati sint, iam vnus est propter alium, adeoque in ordine ad tendentiam aut viam, vnum adæquatum cum altero terminum constituit; ex quo proinde vna, non duplex tendentia aut transmissio constituitur. At verò gratia, & gloria, respectu prædestinationis eiusdem hominis, vt in proposito loquimur, & intelligunt etiam aduersarij auctores, cum sit quasi transmissio quædam ad finem supernaturalè, ex dictis q. 2. d. 2. sunt duo termini inter se necessario subordinati, quorum vnus habet se per modum viæ, seu medijs respectu alterius: Ergo penes eiusmodi terminos non est distinguenda duplex Prædestinatio, sed vna adæquata, quæ pro adæquato termino habeat & gratiam, & gloriam. Et confirmatur. Quia sola destinatio ad gratiam, si sit absque destinatione ad gloriam, non est prædestinatio simpliciter dicta: alioqui reprobis dici possent, prædestinati: Ergo frustra & alienè à consuetò modo loquendi Doctorum constituitur, prædestinatio ad gratiam, distincta à prædestinatione ad gloriam. Consequentia probatur. Quia quando aliqua res duplex, velut à duabus speciebus vnus genus diuidentibus dicitur, tum vtrique per se ac seorsim, atque etiam quando est diuisa & seiuncta ab altera, debet conuenire nomen generis: quod in proposito minime accidit, vt dictum.

DVBIVM II.

An bona etiam naturalia Prædestinati, qualia sunt, eius existentia, vita, valetudo, vires, complexio, &c. sint effectus Prædestinationis eiusdem.

S. Thomas 2. p. q. 23. a. 2. 4. 5. & 3.

Bona eiusmodi naturalia omnia ad duas classes reuocari possunt; vt prima sit eorum bonorum, quæ adueniunt primum Prædestinato, iam secundum Esse naturale productò; altera sit existentia naturalis eiusdem, eum adiunctis & congenitis potentijs & proprietatibus, seu propensionibus naturalibus, ipsaq; adeo etiam complexione eiusdem, &c. Quo spectant etiam illa, quæ ipsam productionem eius extrinsecè circumstant, vt sunt tempus, locus natiuitatis, adeoque parentes & patria; & præcipue qua boni, fideles, &c.

Assertio I. Omnia bona naturalia prædesti-

nati extrinseca & aduentitia, siue prædestinato iam secundum Esse suum naturale producto adueniant, siue eius natiuitatem vel productionem extrinsecè circumstent, quæ Prædestinato efficaciter profunt & conferunt ad æternæ salutis consecutionem, effectus sunt prædestinationis. Hanc existimo esse communem sententiam Doctorum, quos dub. præcedent. pro assert. 1. citauit, & sumitur ex Sancto Thoma super illa verba ad Rom. 8. *Diligentibus DEVM omnia cooperantur in bonum.* Et hic quæstio. 23. articulo 8. vbi ait: *Sub ordine prædestinationis cadit, quicquid hominem promouet ad salutem, vel orationes proprie, vel aliorum, vel alia bona, vel quicquid huiusmodi, sine quibus aliquis salutem non consequitur.* Idem expressè & à fortiori docent Molina & Suarez pro sequenti assertione citandi. Ratio est. Quia prædestinatio est, aut saltem continet perfectam prouidentiam & ordinationem, seu dispositionem omnium mediorum, quibus aliquis re ipsa & efficaciter consequitur vitam æternam: talia autem media sunt hæc, de quibus loquimur. Ergo. &c.

2. Assertio II. Probabilis videtur, ipsam quoque existentiam seu productionem prædestinati secundum Esse suum naturale, vnà cum omnibus adiunctis & congenitis potentijs naturalibus, ac temperamento & complexionem naturali, quatenus hæc illi efficaciter conducunt ad salutem æternam, esse effectum prædestinationis. Ita sentire videtur Heruæus in 1. d. 40. q. 1. artic. 2. in fin. vbi ait, ipsum etiam liberum arbitrium, prout natum est tendere in bonum, cadere sub effectum prædestinationis. Idem expressè docet Suarez lib. 3. de prædest. capit. 7. numero 5. & lib. 1. capit. 18. num. 13. & significat Molina hic quæst. 23. art. 2. disp. 3. vbi ait: *Omnia vniuersim nomine effectuum prædestinationis comprehendit, quæ ad vitam æternam, incrementumque illius, aliquo modo conferunt; de quorum numero sunt, complexio ad probitatem apta, bona educatio, aliorum orationes &c.* et si contrarium sentiat Vasquez hic disp. 93. c. 4. numero 27. vbi dicit, ipsum Esse naturale hominis, vnà cum adiunctis potentijs naturalibus, naturalem quoque hominis constitutionem & temperamentum, nullo modo spectare inter effectus prædestinationis: eò quod donum creationis distinctum est à dono prædestinationis. Addi potest, quod prouidentia supponit existentiam subiecti, cui prouidet: est autem prædestinatio pars quædam prouidentia.

3. Sed nihilominus assertio posita videtur probabilior; et si ad modum loquendi hæc controuersia potius, quam ad rem ipsam pertineat. Probatur primum ex scriptura, Sapient. 8. v. 19. *Puer autem eram ingeniosus, & sortitus sum animam bonam. Et cum essem magis bonus, veni ad corpus incommixtum.* Vbi Sapiens, ex peculiari DEI munere, ad sapientiam diuinam opportunius conquirendam, obtigisse sibi ait peculiare quædam naturæ dotes; quæ si eidem ad æternam salutem contulerunt, quidni ex prædestinationis munere ei obtigerunt? Huc spectat illud Isai. 43. v. 7. *Et omnem, qui inuocat nomen me-*

um, in gloriam meam creauit eum, formauit eum, & feci eum. Vbi significatur, ipsam quoque creationem & productionem hominis, ex efficaci intentione beatitudinis eidem conferenda profectam esse. Secundo probatur autoritate Sancti Thomæ, & eorum, quos ille in eandem sententiam citat. Etenim hac quæst. 23. articulo 2. in quo quaritur, *An prædestinatio aliquid ponat in prædestinato, cum obiecit sibi S. Thomas obiectione secunda his verbis: Origenes dicit super illud Rom. 1. Qui prædestinatus est &c. (seu qui factus est ei secundum carnem) Prædestinatio eius est, qui non est, sed destinatio eius est, qui est. Et Augustinus dicit in lib. de prædest. sanct. (vbi tamen hoc non inuenitur) [Quid est prædestinatio, nisi destinatio alicuius existentis? Ergo prædestinatio non est, nisi alicuius existentis; & ita ponit aliquid in prædestinato.] Respondet S. Thomas ibidè ad 2. [destinatio aliquando sumitur pro reali missione alicuius ad aliquem terminum; & sic destinatio non est, nisi eius quod est. Alio modo sumitur destinatio pro missione, quam aliquis mente concipit; secundum quod dicitur destinare, quod mente firmiter proponimus. &c. Et sic destinatio potest esse eius, quod non est. Tamen prædestinatio ratione antecessionis, quam importat, potest esse eius, quod non est, qualitercunque eius destinatio sumatur.] Vbi plane videtur sentire, prædestinationem passiuè etiam eius esse personæ (de hac enim loquebatur obiectio) quæ ut sic in mente diuina Dei prædestinantis non supponitur existere: sicut cum aliquo animo destinamus facere, quod nondum existit, nec in mente proponentis supponitur existere; sed quod ex vi primum propositi nostri existentiam capiat.*

4. Deinde ibidem art. 4. argum. 2. cum obiectum fuisset his verbis: [Electio est eorum, quæ sunt; sed prædestinatio ab æterno, est etiam eorum, quæ non sunt: Ergo prædestinantur aliqui absque electione.] Respondet ipse: [Quando voluntas eligentis prouocatur ad eligendum à bono in se præexistente, tunc oportet, quod electio sit eorum, quæ sunt, sicut accidit in electione nostra. Sed in Deo est aliter, ut dictum est. Et ideo sicut dicit Augustinus (serm. 11. de verbis Apost.) Eliguntur à Deo, qui non sunt, neque tamen errat qui eligit.] Vbi rursum de personis prædestinatis sermo est; quæ proinde dum prædestinantur in diuina mente, non supponuntur existere.

Rursum eadem quæst. 23. a. 8. argum. *sed contra*, ait S. Thomas: [Dicitur Genes. 25. quod Isaac rogauit Deum pro Rebecca vxore sua, & dedit conceptum Rebecca. Ex illo autem conceptu natus est Iacob, qui prædestinatus fuit. Non autem fuisset impleta prædestinatio, si natus non fuisset; Ergo prædestinatio iuuatur precibus Sanctorum.] Quibus verbis indicat, Isaac præces contulisse ad prædestinationem Iacobi, ex parte effectus eiusdem, qui in præsentia alius non erat, quam natiuitas seu conceptio eiusdem Iacobi: sentit ergo, conceptionem Iacobi fuisse effectum prædestinationis eius. Denique huc spectat quod ibidem in corp. vt superius dictum, vniuersim pronuntiat S. Thomas, sub prædesti-

nationem

nationem cadere, quicquid hominem promouet in salutem: atqui non dubium, naturalis etiam quandoque complexionis bonitatem; intellectus itidem ac voluntatis indiuiduam perfectionem, multum sæpe hominem promouere in salutem; saltem remote disponendo, inclinando, facilitando ad bona quedam moralia: Ergo ex mente S. Thomæ complexionis naturalis bonitas, ingenij vis ac præstantia, & similia, possunt esse effectus prædestinationis.

Idem probatur ratione. Prima sumitur ex prædestinatione Christi hominis; qui cum sit exemplar nostræ prædestinationis, prædestinatus est ad hoc ipsum, ut esset filius Dei naturalis, adeoque ut existeret homo Deus: Ergo existentiam Christi velut Dei simul & hominis non supponebat, sed efficiebat eiusdem prædestinatio.

Secunda ratio sumitur ex modo, quo Deum prædestinasse homines verisimile est. Si enim Deus ex intentione seu voluntate efficaci saluandi eos, qui saluantur, ipsos creauit, & complexionem dotisque naturales ad hoc opportunas concessit & indidit, tunc plane fatendum est, ipsam etiam existentiam cum potentij & dotibus naturalibus congenitis ipsius prædestinati, effectum esse prædestinationis: sed antecedens admodum verisimile est, & rationi consentaneum. Tum quia Deus in creandis & prædestinandis hominibus volens commendare bonitatem suam, erga electos, non potuit id alia ratione melius facere. Tum quia ita solent facere figuli & artifices, quando ob certum & designatum finem vasa conficiunt; ut scilicet, ex ipsa efficaci intentione eiusmodi finis, vasa ipsa conficiant, saltem si finis eorum potestati subiaceat, & in particulari respectu huius aut illius effectus determinatus sit. Eodem etiam modo parentes, si in sua potestate filiorum generationem haberent, simul cum fine, quem in filiorum educatione optant & spectant, vtique animo destinarent, hunc filium ad hanc vitæ conditionem & dignitatem, alium ad aliam prognerare, &c. quod tamen ipsi ideo facere prudenter non possunt, quia nec generationem ipsam, neque fines, ad quos filios educant, in sua habent potestate, vt magis patebit quæst. 5. dub. 4.

Tertia ratio sumitur ex differentia inter Prouidentiam ac Prædestinationem. Nam illa quidem necessario supponit rem vt existentem, in præsentia æternitatis, seu iuxta conceptionem diuinæ mentis, vt dictum quæstione prima dub. 1. hæc vero non item; quod sumitur etiam ex S. Thomæ quæstione sexta, de Verit. artic. primo. Cuius discriminis ratio duplex est. Prima sumitur ex diuerso modo, quo vtraque respicit personam seu obiectum, cui prouidetur, vel quod prædestinatur. Prouidentia enim respicit personam, cui adhibetur, solum tanquam obiectum Cui; & illi vt sic vult & superordinat alterius rei accessionem, velut obiectum Quod. Prædestinatio autem respicit personam, circa quam versatur, etiam vt obiectum Quod: vbi proinde non est necesse illud supponere, quin potius ipsum quoque vt fiat & existat, ad prædestina-

tionis decretum spectare potest: sicut ob eandem causam, quia Prouidentia versatur circa media, vt obiectum Quod (hæc enim prouidet) non supponit media, sed procurat & causat. Secunda ratio est; quia hoc ipso, quod prædestinatio est ordinatio seu destinatio efficax ad ipsum, quoque finem æternæ salutis, veluti terminum, vt dictum dubio præcedenti, non debet ipsa supponere, ordine saltem intentionis, rem, seu personam, vt existentem: cum eiusmodi finis sit, primum in intentione, adeoque simul eadem voluntate res ordinetur ad Esse propter suum finem primarium, vt rectè etiam notauit Suarez citato capite 18. & pluribus dicitur quæstione quinta, dub. 4.

Denique negari non potest, etiam alia sæpe opera creationis vel dispositionis, & gubernationis diuinæ, esse effectus prædestinationis electorum; vt colligitur ex illo cit. Sap. 8. *Raptus est*, &c. & Matth. 24. *Propter electos breuiabitur*, &c. Cur ergo non etiam ipsa generatio seu productio electi?

Ex quibus etiam patet ad secundum fundamentum oppositæ sententiæ. Ad primum responderur, donum creationis nihilominus satis distingui à dono prædestinationis; non solum in subiectis diuersis, & quia latius patet donum creationis: cum etiam in reprobis locum habeat, & ipsis etiam prædestinatis, quoad eas naturæ seu complexionis proprietates & qualitates, quæ efficaciter nihil conducunt prædestinato ad gloriam, vt sæpe in paruulis accidit; sed etiam in eodem subiecto, quoad formale obiectum vtriusque. Creatio enim vt sic præcisè, respicit ipsum esse naturale secundum se; prædestinatio vero non item; sed vt per modum subiecti, vel etiam mediij alicuius, ordinem haber ad consecutionem efficacem beatitudinis.

Obijcies. Sancti Patres, cum de causis Prædestinationis contra Pelagianos disserunt, idque vnicè contendunt, nullam eius causam in nobis dari, nunquam eo confugiunt, vt ipsam etiam primam creationem seu productionem prædestinati velut effectum prædestinationis illis opponant; cuius tamen facile vtrique euincerent, nullam causam meritoriam, vel etiam dispositiuam ex parte prædestinati dari. Respondeo, hoc ad ipsorum institutum minimè fuisse accommodatum: neque enim vtcunque contra Pelagianos probandum erat, nullam dari causam prædestinationis respectu omnium effectuum; sed non dari eam, quam Pelagiani ponebant, etiam respectu solius prædestinationis ad gloriam; nimirum bona merita prædestinati, ex solis viribus naturæ & liberi arbitrij profecta, vt dicitur quæstione sequenti.

D V B I V M III.

An etiam defectus, seu mala Prædestinati, tam pœna, quam culpa; aut saltem permissio